

KEFAHAMAN DAN KEPRIHATINAN GURU- GURU KEMAHIRAN HIDUP TERHADAP KESELAMATAN BENGKEL KEMAHIRAN HIDUP DI SEKOLAH JENIS KEBANGSAAN CINA DAERAH KULAI, JOHOR.

Abd Wahid Mukhari & Yeow Siew Theng
Fakulti Pendidikan,
Universiti Teknologi Malaysia.

ABSTRAK : Kajian ini bertujuan untuk mengkaji dan menganalisis kefahaman dan prihatin guru-guru Kemahiran Hidup terhadap keselamatan bengkel Kemahiran Hidup di enam buah Sekolah Jenis Kebangsaan Cina daerah kulai, Johor. Seramai enam puluh tiga orang guru terlatih telah dipilih sebagai responden kajian. Metodologi kajian yang digunakan adalah jenis soal selidik yang berbentuk skala Likert. Skop kajian ini merangkumi tanggungjawab guru Kemahiran Hidup bagi menjamin keselamatan bengkel, kefahaman para guru terhadap potensi bahaya yang terdapat di bengkel dan seterusnya kefahaman para guru tentang langkah-langkah pencegahan kemalangan di dalam bengkel Kemahiran Hidup. Kajian juga mendapati kesemua guru mempunyai tanggungjawab untuk merekodkan kemalangan yang berlaku di bengkel. Kajian mendapati sebilangan kecil guru tidak pasti mengenai pendedahan *Occupational Safety and Healthy* (OSH) kepada pelajar. Kajian mendapati majority guru bersetuju mengenai langkah-langkah pencegahan kemalangan di bengkel., tetapi terdapat bilangan guru yang kecil tidak pasti mengenai pemberian sijil kepada pelajar. Ramai guru tidak mempunyai kesedaran mengenai peralatan yang rosak.

ABSTRACT : Objective of this research is to identify and analysis an understanding and sensitivity of Living Skill teachers in safety issue of Living Skill workshop at six Chinese primary school in Kulai, johor. Sixty three teachers were selected as respondents of this research. The type of research methodology in used was questionnaires with Likert Scale. Scope of this research covering responsibility of Living Skill teachers to make sure the safety of workshop, understanding of teachers about dangerous which found in workshop as well as precaution steps in preventing an accident at workshop. The findings shows that all teachers have responsibilities to record accidents in the workshop and a small group of teachers are not unsure about their responsibility to provide knowledge of Occupational Safety and Healthy (OSH) to students. This study found out that majority teachers agreed on the steps in preventing accidents but there were are small groups of teachers who are not aware of the tools that are spoilt.

Katakunci : *keselamatan bengkel Kemahiran Hidup, Occupational Safety and Healthy (OSH), prihatin guru-guru.*

PENGENALAN

Di Malaysia, terdapat pelbagai agensi yang telah ditubuhkan untuk mencegah kemalangan berlaku di dalam industri. Antara agensi-agensi tersebut termasuklah Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (JKKP) dan Institut Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan Kebangsaan (NIOSH). Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan ditubuhkan pada tahun 1878 manakala Institut Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan Kebangsaan atau dikenali sebagai National Institut Of Occupational Safety and Health (NISOH) dalam bahasa Inggeris telah ditubuhkan pada 1 Disember 1992 dibawah Akta Syarikat 1965.

Berpandu kepada maklumat daripada Utusan Malaysia pada tarikh 29 April 2008, jumlah kemalangan di tempat kerja pada tahun 2007 telah mencatat sebanyak 56,321 kes berbanding dengan 58,321 kes pada tahun 2006. Berdasarkan kepada laporan Jabatan Keselamatan dan Kesihatan

Pekerjaan (JKKP), jumlah kemalangan pekerja sepanjang tahun 2007 ialah sebanyak 56,339 kes, manakala jumlah kemalangan pekerja pada tahun 2006 ialah sebanyak 58,321 kes. Ini bermaksud bahawa peratus kemalangan pekerja pada tahun 2007 telah menyusut sebanyak 3.4 peratus berbanding dengan tahun sebelumnya. Di samping itu, Ketua Pengarah Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (JKKP), Datuk Dr. Ir Johari Basri memaklumkan bahawa sebanyak 38,657 kes kemalangan pekerja telah berlaku di tempat kerja manakala 17,683 kes lagi telah berlaku semasa pekerja dalam perjalanan untuk pergi ke tempat kerja pada tahun 2007. Pada tahun 2006, jumlah kemalangan berlaku di tempat kerja adalah sebanyak 40,617 kes manakala jumlah kemalangan dalam perjalanan ke tempat kerja pula mencatatkan sebanyak 17,704 kes. Berdasarkan maklumat-maklumat tersebut, kadar kemalangan bagi kedua-dua keadaan kemalangan yang berbeza ini turut mencatatkan penyusutan berbanding dengan tahun sebelumnya.

Selain sektor-sektor swasta, JKKP juga menjalankan analisis kepada jumlah kes kemalangan yang berlaku di dalam pelbagai sektor awam. Berdasarkan kepada keputusan analisis tersebut, jumlah kes kemalangan di sektor-sektor awam telah meningkat kepada 8,325 kes pada tahun 2004 berbanding 8,248 kes pada tahun 2000. Daripada jumlah kes kemalangan di tempat kerja pada tahun 2004, jumlah kemalangan yang membawa maut adalah 131 kes manakala kes hilang upaya kekal (HUK) akibat kemalangan adalah sebanyak 1,073 kes, berbanding dengan 97 kes maut dan 1,141 kes HUK berpunca dari kemalangan pada tahun 2000.

Kesimpulannya, kos kemanusiaan akibat kemalangan di tempat pekerjaan merupakan isu utama. Setiap perengsaan dalam laporan Perkeso bukan setakat melibatkan angka, ia juga melibatkan manusia atau pekerja. Peningkatan kemalangan di tempat kerja boleh menjejaskan produktiviti dan keuntungan dalam industri berkenaan. Tempat kerja yang bebas daripada ancaman kemalangan boleh membantu syarikat berjimat dari segi kos, meningkatkan produktiviti dan keuntungannya. Di samping itu, keadaan kerja yang selamat dapat meningkatkan semangat para pekerja. Pendek kata, pembekalan dan pengendalian tempat kerja yang selamat dan sihat bukan hanya merupakan tanggungjawab kerajaan malahan ia juga merupakan satu tanggungjawab yang mesti dipikul sesama majikan dan pekerja.

PERNYATAAN MASALAH

Kajian ini bertujuan untuk mengkaji kefahaman dan keprihatinan guru-guru Kemahiran Hidup terhadap keselamatan bengkel Kemahiran Hidup di Sekolah Jenis Kebangsaan Cina daerah Kulai, Johor.

OBJECTIVES OF STUDY

Secara khususnya kajian ini bertujuan untuk:

1. Mengenalpasti persepsi guru di SJK (C) terhadap tanggungjawab mereka bagi menjamin keselamatan bengkel Kemahiran Hidup berdasarkan Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (AKKP).
2. Mengenalpasti persepsi guru di SJK (C) terhadap kefahaman potensi bahaya yang terdapat di bengkel Kemahiran Hidup berdasarkan Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (AKKP).
3. Mengenalpasti persepsi guru di SJK (C) terhadap kefahaman tentang langkah-langkah pencegahan kemalangan di dalam bengkel Kemahiran Hidup berdasarkan Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (AKKP).

KEPENTINGAN KAJIAN

1. Hasil kajian ini dapat memberikan manfaat kepada pihak yang terlibat dalam bidang pendidikan, terutama sekali para pendidik dan pihak sekolah. Sehubungan dengan itu, kajian ini boleh dijadikan garis panduan untuk mengenalpasti kesedaran guru-guru sekolah rendah terhadap keselamatan bengkel di sekolah.
2. Kajian ini memberi peluang kepada guru-guru untuk meningkatkan kesedaran mereka terhadap keselamatan bengkel di sekolah untuk pencapaian kerja yang cemerlang.
3. Hasil kajian ini dapat membantu pihak sekolah mendapatkan idea-idea untuk melaksanakan langkah-langkah pencegahan yang sewajarnya bagi mencegah kemalangan yang sering berlaku di dalam bengkel.

SKOP KAJIAN

Kajian ini telah dijalankan kepada 63 orang guru di Sekolah Jenis Kebangsaan Cina Kulai, Johor untuk mengetahui kesedaran dan kefahaman para guru tersebut terhadap keselamatan bengkel Kemahiran Hidup. Kajian ini hanya mengkaji aspek-aspek tanggungjawab guru, potensi bahaya yang terdapat pada bengkel Kemahiran Hidup dan langkah pencegahan kemalangan.

METODOLOGI KAJIAN

Penyelidikan ini merupakan satu kajian tinjauan atau deskriptif. Penyelidikan deskriptif merupakan satu kajian tindakan yang berbentuk kuantitatif. Kajian deskriptif melibatkan proses penerangan, pemerhatian, analisis dan membuat perbandingan terhadap hubungan pembolehubah kajian yang bertujuan untuk mengupas permasalahan masa kini (Mohd. Yusof Arshad, 1996).

Menurut kepada Mohd Majid Konting (1993), kajian ini sesuai digunakan untuk memperolehi maklumat bagi peristiwa yang sedang berlaku. Rosier (1988) menyatakan kaedah tinjauan yang berkaitan dengan pendidikan melibatkan aktiviti pengumpulan maklumat daripada pelajar, guru atau sesiapa yang terlibat dalam proses pendidikan. Matlamat kaedah tinjauan ini terbahagi kepada dua kategori utama iaitu memperolehi maklumat deskriptif terhadap populasi kajian dan mengkaji perhubungan di antara pelbagai faktor dalam kajian (Rosier, 1988). Menurut kepada Mitchell (1991), cara soal selidik adalah teknik yang paling sesuai untuk mengumpul data bagi kajian tinjauan. Sebaliknya, kajian deskriptif yang dijalankan memperolehi maklum balas daripada para guru sekolah rendah tentang kesedaran guru Kemahiran Hidup terhadap keselamatan bengkel Kemahiran Hidup di Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Cina di Kulai, Johor. Kajian ini dibuat berdasarkan objektif penyelidikan yang melibatkan tiga aspek utama iaitu kesedaran guru terhadap tanggungjawab mereka, potensi berlakunya kemalangan di dalam bengkel dan langkah-langkah pencegahan kemalangan. Setelah data dikumpul, data tersebut akan diproses dan dianalisa. Akhir sekali, segala data dan maklumat dikumpulkan dan disatukan untuk tujuan analisa mengikut likert daripada maklum balas responden.

SAMPEL KAJIAN

Terdapat 14 buah sekolah rendah Cina yang terdapat dalam daerah Kulai, Johor. Dalam kajian ini, pengkaji hanya memilih guru sekolah rendah di 6 buah sekolah rendah Cina di daerah Kulai, Johor secara rawak sebagai sampel iaitu SJK (C) Woon Hwa, SJK (C) Kulai 1, SJK (C) Kulai 2, SJK (C) Pulau, SJK (C) Seelong dan SJK (C) Senai. Terdapat 65 orang guru di sekolah-sekolah tersebut dipilih sebagai responden untuk kajian ini. Ciri-ciri guru yang terpilih adalah seperti berikut:

1. Mereka terdiri daripada guru-guru kemahiran hidup di sekolah rendah Cina di daerah Kulai, Johor.
2. Mereka terdiri daripada para guru dalam opsyen dan bukan dalam opsyen bagi mata pelajaran Kemahiran Hidup yang mengajar dalam matapelajaran Kemahiran Hidup di sekolah rendah Cina.
3. Pemilihan para guru sebagai responden kajian ini dengan berdasarkan ciri-ciri di atas menghasilkan keputusan yang baik dan menepati kehendak populasi kajian ini.

INSTRUMEN KAJIAN

Penyelidik telah menggunakan cara soal selidik bagi tujuan pengumpulan segala data dan maklumat yang berkaitan dengan persoalan-persoalan kajian. Menurut kepada Mohd Majid Konting (1994), soal selidik merupakan alat ukur yang digunakan dalam penyelidikan pendidikan. Ia digunakan untuk mendapat maklumat yang tepat berkenaan dengan fakta-fakta, kepercayaan, perasaan dan sebagainya. Soal selidik ialah tulang belakang bagi instrumen kajian dalam kajian deskriptif (Colombo Plan Staff College for Technician Education, 1984). Sekiranya soal selidik disediakan dengan baik, ia dapat menghasilkan item-item yang konsisten dan boleh dipercayai (Mitchell, 1990). Dalam kajian ini, soalan-soalan penyelidikan yang praktikal dan berkesan telah digunakan untuk memperolehi maklum balas daripada responden dengan kos dan pengawasan yang paling minimum untuk mencapai tujuan kajian. Tambahan pula, beberapa langkah telah diambil bagi memastikan maklum balas responden diperolehi dalam jangka waktu yang dikehendaki.

KAJIAN RINTIS

Kajian rintis telah dijalankan bagi memastikan kepercayaan dan ketepatan instrumen. Kajian rintis ini memberi peluang kepada responden untuk memberi komen terhadap instrumen kajian (Borg dan Gall, 1979). Menurut kepada Sprinthall, Schmutte dan Sirois (1991), kajian rintis membolehkan penyelidik mengenalpasti kekurangan atau kelemahan dalam instrumen kajian dan seterusnya memperbaikinya supaya tidak menjejaskan hasil kajian.

Kajian rintis perlu dilakukan ke atas soal selidik yang baru sebelum ujian sebenar dijalankan (Sprinthall, Schmutte dan Sirois, 1991). Melalui kajian rintis, penyelidik mengenalpasti beberapa kelemahan pada item soal selidik, penyelidik telah membuat beberapa perubahan dan mempertingkatkan lagi fungsi instrumen kajian yang telah disediakan.

ANALISIS DATA

- Guru mempunyai kesedaran tentang tanggungjawab merekodkan atau melaporkan kemalangan yang berlaku di bengkel telah mencatatkan nilai purata min yang paling tinggi.
- Guru kurang mempunyai kesedaran tentang tanggungjawab mereka untuk mendedahkan OSH kepada pelajar dan kerjasama antara guru dengan pihak sekolah untuk membuat tinjauan bagi mengurangkan sebarang risiko di bengkel telah merekodkan nilai purata min yang paling rendah.
- Guru menyedari potensi bahaya yang terdapat pada bengkel iaitu kerosakan elektrik di dalam bengkel haruslah dibaiki dan diganti dengan segera merupakan item yang merekodkan nilai purata min tertinggi.
- Guru tidak menyedari bahawa mempunyai peralatan yang tidak sempurna seperti rosak, longgar dan usang merupakan item yang merekodkan nilai purata min paling rendah.

- Para guru menyedari langkah pencegahan kemalangan di bengkel dengan menyediakan alat pelindung kepada pelajar yang menjalani kerja amali.
- Para guru kurang setuju terhadap penggantian peralatan tangan yang lama dengan yang baru atau membuang bahan yang akan memudaratkan keselamatan pelajar merupakan salah satu langkah pencegahan kemalangan.

PERBINCANGAN

Memupuk sikap selamat di kalangan pelajar bukanlah suatu perkara yang mudah dilaksanakan dalam masa yang singkat. Inilah kerana pelajar tidak suka dibebelkan oleh guru untuk menjaga keselamatan. Sebagai guru, haruslah mempunyai ketegasan yang kuat untuk menyempurnakan kerja walaupun berdepan dengan pelbagai halangan yang sukar. Tanggungjawab guru dalam mengamalkan keselamatan bengkel terbahagi kepada pelaksanaan objektif keselamatan, merancang pengajaran keselamatan, penyediaan arahan keselamatan, pelaksanaan peraturan keselamatan dan penilaian pengajaran keselamatan.

NIOSH bercadang untuk melaksanakan program OSH di seluruh sekolah Malaysia. Program ini akan mendatangkan pelbagai manfaat kepada semua pihak terutamanya guru-guru dan pelajar-pelajar. Program OSH bukan sahaja dapat menyalurkan ilmu pengetahuan yang berkaitan dengan keselamatan dan kesihatan bengkel dan malahnya juga dapat membentuk budaya kerja yang sihat dan selamat di kalangan guru-guru dan pelajar-pelajar. Dengan ini, sebarang kemalangan yang berlaku di bengkel dapat dikurangkan sekiranya program OSH diamalkan oleh semua guru dan pelajar. Pada hakikatnya, program OSH tidak diaplikasi oleh semua sekolah sama ada sekolah rendah ataupun sekolah menengah. Program OSH hanya diamalkan oleh segelintir sekolah menengah sahaja. Sekiranya, kadar kemalangan berlaku di dalam bengkel Kemahiran Hidup adalah tinggi maka guru bertanggungjawab untuk memikirkan alternatif yang lain untuk mengurangkan kadar kemalangan. Oleh itu, guru bukan sahaja harus mendedahkan peraturan bengkel kepada pelajar, malahnya juga harus mendedahkan pengetahuan OSH kepada pelajar supaya para pelajar dapat mengetahui keselamatan di bengkel secara mendalam.

Terdapat pelbagai potensi bahaya yang wujud di dalam bengkel Kemahiran Hidup. Potensi bahaya akan mengakibatkan kecederaan pelajar. Oleh itu, guru harus mengetahui dan memahami potensi bahaya bengkel secara teliti kerana ia amat berguna bagi mengurangkan atau membasmi kemalangan berlaku. Di bawah pernyataan merupakan potensi bahaya yang kurang diberi perhatian daripada guru Kemahiran Hidup. Salah satu potensi bahaya di bengkel Kemahiran Hidup ialah tanda keselamatan dan kerosakan peralatan.

Peralatan dicipta oleh manusia bagi meningkatkan kebolehan fizikal manusia. Pada masa yang sama, peralatan juga akan mengakibatkan kecederaan pelajar akibat daripada guru tidak menyedari kewujudan peralatan yang tidak sempurna seperti rosak, longgar dan usang di bengkel. Inilah disebabkan oleh guru memikul beban kerja yang berat sehingga tidak mempunyai masa untuk membuat pemeriksaan terhadap peralatan. Cara penggunaan yang salah dan tempat penyimpanan peralatan yang tidak teratur merupakan faktor yang mengakibatkan kerosakan pada peralatan. Faktor ini secara tidak langsung akan mengakibatkan kemalangan berlaku sekiranya pelajar terambil peralatan yang rosak di tempat penyimpanan yang sesak dan bertaburan. Oleh itu, guru harus sentiasa memeriksa dan menyelenggara ke atas kerosakan peralatan.

Semua alatan tangan bengkel dibentuk untuk memudahkan dan membantu manusia membuat kerja-kerja amali. Namun alatan tangan boleh membawa bahaya dan menyebabkan kecederaan jika tidak digunakan dengan betul, maka peralatan dan bahan turut menjadi fokus keselamatan dalam bengkel. Peralatan tangan yang digunakan tanpa mengikut peraturan dan bahan mudah bakar atau bahan api seperti kayu, cat thinner tidak diurus dengan baik akan mengakibatkan kemalangan. Guru menyedari terdapat pelbagai langkah pencegahan kemalangan yang boleh digunakan dalam sesebuah bengkel tetapi ia masih tidak dilaksanakan oleh guru berkenaan. Kekurangan sumber kewangan dan kurang pengetahuan dalam penyelenggaraan peralatan merupakan faktor utama yang mengakibatkan guru tidak berupaya mengganti alatan tangan dan bahan lama dengan baru. Menurut kepada Boley (1977), penyelenggaraan yang rapi dan bersistematik ke atas alatan tangan sememangnya dapat mengurangkan kemungkinan berlakunya kemalangan di makmal atau bengkel.

Guru jarang mengambil tindakan untuk mengedarkan sijil keselamatan kepada pelajar yang mengamalkan keselamatan di bengkel. Inilah disebabkan oleh guru berpendapat sijil yang diberi kepada pelajar tidak membawa sebarang makna kepada pelajar maka guru pun tidak berbuat demikian. Guru harus mencuba dan tidak patut menghindarkan sebarang langkah pencegahan kemalangan yang dapat digunakan untuk mencegah kemalangan di bengkel.

RUJUKAN

- Admin (2007), Pengurusan Jadual Waktu, Pendidikan Khas di Malaysia.
- Aron, A. dan Aron, E.N (1988). *Statistics for the Behavioral and Social Sciences: A Brief Course*, New York: Prentice-Hall.
- Borg. W.R. and Gall, M.D. (1979). *Educational Research: An Introduction* (3rd ed.), New York: Longman.
- Coleman, R.J. (1978). *Management of Fire Services Operations*. Boston, MA: Boston Publishers.
- Colombo Plan Staff College for technician Education (1984). *Developing Skills in Technician Education Research: Data Analysis and Interpretation of Results Module 8*, Singapore: Penulis.
- Datuk Dr. Ir Johari Basri (2008), *Kemalangan tempat Kerja Turun, OSH The Journey*, Utusan Malaysia.
- Handley, William (ed.) (1969). *Industrial Safety handbook*. Maidenhead, England: McGraw Hill Publishing Company Limited.
- Heinrich H. W.(1980). *Industrial Accident Prevention: A Safety Management Approach*. 5th ed. New York: McGraw Hill.
- Kementerian Pendidikan Malaysia (2007), *Falsafah Pendidikan Malaysia*, Kuala Lumpur: Dewan Bahasa Dan Pustaka.
- Lee (2007), *Hidup Selamat dan Sihat Menerusi Program OSH Di Sekolah*, Pertubuhan Berita Nasional Malaysia.
- Lukman Wan Mat Daud (2007), *Mereka Juga Perlu OSH, Lindungilah Mereka, The Journey*.
- Mohd Majid konting (1994). " *Kaedah Penyelidikan Pendidikan*." Kuala Lumpur: Dewan Bahasa Dan Pustaka.
- Mohd. Yusof Arshad (1996). *Kaedah Penyelidikan Dalam Pendidikan*, Skudai: Universiti Teknologi Malaysia.
- Peterson, D.(1970). *Techniques Of Safety Management*. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Pilcher, D.M. (1990), *Data Analysis for the Helping Professions: A Practical Guide*. Newbury Park, California: Sage Publication.
- Prof. Madya Dr. Widad Bt Othman (2000), *Modul Organisasi dan Pengurusan Bengkel*, Monograph, UTM, Bahan Tidak Dicitak.
- Strasser, Aron & Bohn (1981), *Fundamental OF Safety Education*, MacMillan Publishing Co., Inc.

- Tan (2007), Hidup Selamat Dan Sihat Menerusi Program OSH Di Sekolah, Pertubuhan Berita Nasional Malaysia.
- Wolf, R. M. (1988). Questionnaires, dalam Keeves, J. P. (Ed.), Educational Research Methodology, and Measurement: An international Handbook (ms.478-482), Oxford,: Pergamon Press.
- Yogeswari Nadarajah & Anor v. Government of Malaysia (2003), Pentadbiran Undang-Undang Dalam Pendidikan, PTS Publications & Distributors Sdn Bhd.